

Кръгла маса на тема „Защита на потребителите”

Сред множеството инициативи, организирани от Института за държавата и правото по повод 145-тата годишнина на Българската академия на науките, бе проведената на 15 май т.г. научна дискусия, организирана съвместно с Юридическия факултет на Пловдивския университет. Нейна тема бе „Защитата на потребителите”.

Панел от седем участника запозна присъстващите с актуални въпроси на правната уредба на защитата на потребителите в България, както и с международноправните актове в тази област.

Адвокат Мадлен Кавръкова, преподавател в ЮФ на ПУ „П. Хилендарски”, изложи накратко основните положения на Закона за защита на потребителите и на европейските правни норми, създадени за защита на потребителите и представляващи съставна част от българското право. Тя се спря на някои терминологични особености и несъответствия между европейското и българското правно регулиране. В някои случаи тези несъответствия се дължат на лош превод на европейските директиви, в други – сякаш е целена друга правна уредба на съответните институти, като например на клаузата за арбитраж в общите условия на търговците.

Въпросите, свързани с международноправното регулиране в областта на защитата на потребителите бяха разисквани от проф. д-р Цветана Каменова, директор на Института за държавата и правото при БАН. В своя доклад тя отбеляза, че основните типове „международно потребление” днес са електронната търговия; сделките, свързани с туристическите услуги и непозволеното увреждане, свързано с вносни стоки. Сделките с международен елемент, сключвани от потребителите, се отнасят не само до търговията със стоки, но също така обхващат услугите, ползвани от потребителите. Това е нов клон на глобалната икономика, който включва културната индустрия, дистанционното образование и др., както и „споделената собственост” (time share). В рамките на Асоциацията по международно право със седалище в Лондон през 2008 г. е създаден специален комитет, включващ учени от различни държави, чиято задача е „да предприеме проучване на „международната защита на потребителите” като с тази цел комитетът ще извършва сравнителноправни изследвания на различните национални законодателства и на предлаганите от тях стандарти за защита на потребителите. В заключение тя отбеляза, че въпросите за защитата на потребителите не са единствено от интерес за националните правни системи. Глобализацията на пазарите промени не само начина, по който произвеждаме, но и начина, по който потребяваме. Новият „гражданин на света” е също така и „глобален потребител”. Това е обстоятелство, което добавя нови измерения към областта, която наричаме международна защита на потребителите.

Съорганизаторът на това научно събитие не е случайно ЮФ при ПУ: в него функционира Правна клиника за защита на правата на потребителите, в която студентите придобиват практически опит и знания за адвокатска защита на тези права. В Пловдив е регистрирано и гражданско сдружение за защита на правата на потребителите, в което участват редица адвокати – възпитаници на ЮФ на ПУ. Основен доклад на тема „Арбитражът и потребителите в практиката на ВКС и Съдът на ЕС” изнесе гл. ас. д-р Димитър Деков.

След това бяха анализирани в четири отделни доклада неравноправните клаузи в общите условия на БТК /адвокат Станислав Мишев/, неравноправните клаузи в договорите за лизинг на София Франс Ауто АД /адвокат Стоян Мемцов/, неравноправните клаузи в общите условия на ЕВН Електроснабдяване ООД /гл. ас. д-р Д. Деков/, неравноправните клаузи в договорите на Тъканна банка, Кристоцентър България АД /адвокат Соня Кавръкова/.

Към дискусиата проявиха голям интерес не само научни работници и студенти, но и много практикуващи юристи от гр. Пловдив. Поставени бяха конкретни въпроси на докладчиците във връзка с предявените от тях от името на гражданското сдружение колективни иски за защита на потребителите. Адвокат Георги Станчев, адвокат Атанасова от Пловдивската адвокатска колегия посочиха конкретни примери от своята практика във връзка със злоупотреба с монополно положение; адвокат Зв. Запрянов също от Пловдивската адвокатска колегия анализира общите условия на търговците и се спря на редица конкретни нарушения от страна на монополистите. Госпожа Наташа Ценева, заместник обществен посредник на Община Пловдив в своето изказване говори за подзаконовите актове, които противоречат на норми на европейското право относно защитата на потребителите.

В заключение практикуващите юристи, участници в дискусиата, изразиха желание тези срещи да станат регулярни и на тях да се анализира съдебната практика по колективните иски на потребители.